

Yiyiniz içiniz ancak israf etmeyiniz (Araf 31)

[Banu Atabay'ın lezzetler.com Yemek Tarifleri Sitesi](http://lezzetler.com)

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI

Zeytin ağacının insanlık tarihindeki yerini kavrayabilmek için, bundan 39 Bin yıl öncesine uzanmak gerekiyor. Zeytin ağacına ilişkin bugün elimizdeki en eski veri, Ege Denizi'ndeki Santorini Adası'nda yapılan arkeolojik çalışmalara dayanıyor. Bu çalışmalarda 39 Bin yıllık zeytin yaprağı fosilleri ortaya çıkarıldı. Kuzey Afrika'daki Sahra Bölgesi'nde gerçekleştirilen arkeolojik araştırmalarda ise Milattan Önce 12 Bin yılına ait zeytin ağacı bulgularına rastlandı. Ancak, ilk zeytin hasadının ne zaman ve hangi uygarlık tarafından yapıldığı bilinmiyor. Zeytinyağı kültürünü Akdeniz'e yayan Giritliler. Tarih, zeytinyağı üretimine ilişkin en belirgin izlerin Akdeniz'in tam ortasındaki Girit Medeniyeti'ne, Milattan Önce 4500 yıllarına dek uzandığını gösteriyor. Zeytinyağı kültürünün Akdeniz'deki diğer kavimlere yayılmasında en önemli rolü Giritliler oynadı. Hem de yaklaşık 3000 yıl boyunca. Güçlü ticaret filolarına sahip Giritliler'in gerçekleştirdiği zeytinyağı ticaretinin günümüzdeki en canlı tanıkları, Knossos ve Faistos saraylarının yıkıntıları arasında bulunan 2 metrelik zeytinyağı küpleri. "Pithoi" denilen bu dev küplerle beraber bulunan tabletlerde ise, o günkü zeytinyağı ticaretinin nerelere yapıldığını ve zeytinyağının nerelerde üretildiğine dair bilgiler yer alıyor.

Anadolu...

Aslında, zeytinyağı kültüründe, Anadolu coğrafya olarak hep vardır. Ama ön planda görünen ise Ege'nin karşı yakasıdır. Çünkü, Homeros'un Batı Medeniyeti'ndeki tartışmasız ağırlığından ötürü, zeytinyağı kültürünün merkezine sürekli olarak Antik Yunan yerleştirilir. Ve Helen Medeniyeti'nin sadece Ege'nin karşı kıyısını değil, Anadolu coğrafyasını da kapsadığı unutulur. Milet'in, Efes'in, Foça'nın, Klazomenai'nin (Urla), Erythrai'nin, Assos'un, Anadolu'da olduğu ihmal edilir.
